

Focus

Magazine van de Brandweer Zuid-Limburg

juni 2018

Boerderijbrand in Schimmert

Een spontaan in brand gevlogen accu van een scootmobiel veroorzaakte woensdagavond 23 mei een grote uitslaande brand in een woonboerderij aan de Kruisstraat in Schimmert. De brandweer arriveerde even na half tien en schaalde snel op. Naast de brede inzet van eigen materieel werden waterwagens uit België opgeroepen om de ladderwagen te voorzien van voldoende water om de brand van bovenaf te bestrijden. Dit was nodig omdat de binnenplaats van de boerderij niet bereikt kon worden vanwege instortingsgevaar van een deel van de voorgevel. Voorkomen kon worden dat de brand oversloeg naar nabijgelegen schuren en gebouwen. Er vielen geen gewonden.

**Commandant
Gerard van Klaveren:
'Onze eerste prioriteit
blijft Vakmanschap'**

Brandweer Zuid-Limburg wil sterke positie ook op lange termijn behouden 'Niet tornen aan slagkracht'

De Brandweer Zuid-Limburg is druk bezig met het uitzetten van de lijnen voor de periode 2020-2023. 'Onze ambitie is een sterk korps te zijn en te blijven met een grote slagkracht', zegt commandant Gerard van Klaveren. 'Stevig verankerd in de maatschappij, dichtbij de burger, altijd in de buurt om te helpen. Een uitdaging, zo veel is zeker. Er verandert veel, de ontwikkelingen gaan razendsnel. Daarnaast zijn we zwaar afhankelijk van de budgetten die we krijgen van de landelijke overheid en de gemeenten.'

Dertien jaar nu staat Gerard van Klaveren aan het hoofd van de Brandweer Zuid-Limburg. Een periode waarin een ingrijpende reorganisatie werd doorgevoerd en de 26 verschillende korpsen samensmolten tot één organisatie met 300 beroepskrachten en nog eens 500 vrijwilligers.

Rust

Tropenjaren, dat wil de commandant best erkennen, en enige 'rust in de tent' zou hij niet afwijzen. 'Niet zozeer voor mezelf', zegt hij vanachter zijn bureau in het hoofdkantoor aan de Zürichlaan in Sittard, 'vooral voor de medewerkers. Ze hebben veel voor hun kiezen gehad. Reorganisaties, fusies; die hakken er altijd in. Combineer dat met een aantal autonome factoren waarop je geen invloed hebt. De gemiddelde leeftijd van de organisatie bijvoorbeeld is relatief hoog, de vergrijzing die hier in Zuid-Limburg extra sporen trekt. Tegelijk wordt wel van ons allemaal verlangd dat we bijblijven, meegaan met de nieuwste

ontwikkelingen op ICT-gebied, voortdurend bijscholen en cursussen volgen. De druk is hoog, dat zien we terug in het ziekteverzuim. Nee, van rust is geen sprake, ook niet nu de reorganisatie wel voltooid is.' Zelf wordt Gerard van Klaveren dit jaar 63. Een mooie leeftijd om richting pensioen te koersen, te mijmeren over een lange trektocht door Australië en New Zeeland. 'Ha, dat zou mooi zijn,' lacht hij. 'Het zit er voorlopig niet in met de AOW-leeftijd op 67. Ik weet niet of we in Nederland op de goede weg zijn met de verhoogde pensioenleeftijd. Houdt iedereen het zo lang vol? Althans fulltime. Niet voor niets zie ik steeds meer leeftijdsgenoten die uitzoeken of ze met vervroegd pensioen kunnen, ook als ze fors moeten inleveren.'

Ambitie

Zelf is hij daar op dit moment niet mee bezig? 'Nee. Het is mijn eerste ambitie om de Brandweer Zuid-Limburg sterk naar een volgende fase te loodsen. We zijn nu begonnen met de langetermijnvisie voor de periode 2020-2023. Over twee jaar namelijk verandert de wetgeving op verschillende essentiële punten. De Omgevingswet wordt van kracht, de rechtspositie van vrijwilligers verandert, de landelijke taken van de brandweer worden opnieuw gedefinieerd, we gaan naar een andere financiële verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen. Voor ons korps heeft dat verstrekking gevolgen. Kort door de bocht: we moeten bepalen welke positie de brandweer Zuid-Limburg gaat innemen in de maatschappij. Nu zitten we nog heel dicht op en bij de burger met 26 posten en vrijwilligers die de gemeenschap kennen, die thuiszijn in de dorpen. De brandweer blust branden, treedt op bij incidenten en evenementen, is er altijd als de nood aan de man komt. Dat is onze taak, die staat niet ter discussie. Maar de brandweer is méér. We halen dat katje uit de boom, pompen kelders leeg, spuiten het sportveldje in de winter onder zodat de mensen kunnen schaatsen, geven voorlichting over preventie. We zijn mede door onze vrijwilligers diepgeworteld in de maatschappij en dat wordt zeer gewaardeerd. De brandweer is het sterkste overheidsmerk, onze aaibaarheidsfactor is hoog, ons imago uitstekend. Ook dat willen we zo houden, maar de vraag is of dit lukt. Budgetten staan onder druk. Ik weet niet of we die sterke positie die we hebben kunnen consolideren en misschien zelfs uitbreiden. Persoonlijk vind ik >>

dat we daar alles aan moeten doen, maar linksom of rechtsom; de factor geld is op elke pagina van het beleidsplan aanwezig.'

Afhankelijk

De visie van de hoogste baas van de Brandweer Zuid-Limburg is helder, maar het is niet aan hem en zijn team om helemaal autonoom de koers uit te zetten. 'Onze financiële positie is op dit moment niet rooskleurig. We hebben acht jaren achter de rug waarin we tien procent bezuinigd hebben, structureel 3,5 miljoen euro per jaar. Dat wisten we, geen

'Veel extra investeringen'

probleem. Er zijn tijdens de rit echter verschillende kostenposten bij gekomen. We hebben extra geïnvesteerd in Schoon Werken, in Vakmanschap, in ICT. We hebben een multifunctionele pool voor de repressie gevormd om onze roosters gevuld te kunnen houden. Daarvoor hebben we extra mensen in dienst moeten nemen. Ook langdurig ziekteverzuim hebben we moeten opvangen met de inzet van extra mensen.'

Positie

Met een uitgeholde financiële positie als resultaat. Dat leidde in 2017 zelfs tot een verlies van zeven ton. 'Dat bedrag hebben we uit de reserves gehaald, maar die zijn door de bezuinigingen en het terugstorten van overschotten naar de gemeentes in de eerste jaren ook flink geslonken. Voor dit jaar en 2019 bezuinigen we ruim één miljoen. Deels met de kaasschaaf, we vullen vacatures niet in en letten sterk op de kosten. Het lukt wel, maar de uitgangspositie voor de periode 2020-2023 wordt er niet beter op.' Dat beeld wordt nog donkerder als Gerard van Klaveren de bijkomende uitdagingen schetst. 'Ons hybride systeem, gecombineerd rooster met beroeps en vrijwilligers, staat onder druk. Waarschijnlijk moeten we voor veel vrijwilligers premies en pensioengelden gaan afdragen in het kader van Europese wetgeving. En dat betekent een forse kostenpost. Ook zien we dat vrijwilligers steeds korter bij ons blijven. Daardoor moeten we meer nieuwe mensen opleiden. Als je weet dat een basisopleiding 27 maanden duurt, dan begrijp je dat hier veel geld mee gemoeid is.'

Van Klaveren: 'Ik hoop vooral dat we nu de basis leggen voor een sterke Brandweer Zuid-Limburg, ook vanaf 2020'

Achterstand

'Verder moeten we onze informatiesystemen opnieuw inrichten om aan te sluiten bij de landelijke ontwikkelingen en willen we door met ons eerste prioriteit Vakmanschap. We hebben een achterstand opgelopen op het vlak van nascholing en vakbekwaamheid, onder meer door de reorganisatie. We maken een inhaalslag. Essentieel, want we hebben het over onze eerste taak: repressie. Nog een grote kostenpost wordt ons opleidingscentrum in Margraten. Officieel een Regionaal Opleiding Centrum waarmee we goud in handen hebben. Dat willen we zo houden zodat we onze eigen mensen kunnen blijven opleiden. Daarvoor moeten we echter investeren in meer instructeurs en docenten. Elke drie jaar is er een strenge audit. Als we die niet halen, moeten we uitwijken naar andere opleidingscentra. Heel kostbaar en nog meer druk op de begroting, dat willen we echt niet. Eigenlijk zouden we ook meer jonge mensen in de ondersteunende diensten uit noodzaak moeten aannemen. Een vergrijzende organisatie heeft jong bloed nodig.'

Slagkracht

Alles bij elkaar opgeteld heeft de Brandweer Zuid-Limburg op de langere termijn een bredere financiële armslag nodig. Afgelopen mei is Gerard van Klaveren met dit verhaal bij de verschillende

gemeentes in het Zuid-Limburgse op bezoek geweest. In oktober wordt gestart met overlegsessies en een brede bestuurlijke conferentie. Op de uitkomsten wil hij niet vooruitlopen en evenmin wil hij doemscenario's schetsen als er geen extra armslag komt. 'Natuurlijk kunnen we toe met minder kazernes. En we kunnen ook naar een systeem met alléén beroepskrachten en zes, zeven of acht kazernes. Maar dan boeten we wel enorm in aan slagkracht. Juist als er een storm is geweest of wateroverlast na weer zo'n heftige bui, moeten we kunnen uitrukken met veel mensen. Meteen

'Voortdurende druk op begroting'

hulp bieden en problemen oplossen. Met een uitgekleed korps boeten we gegarandeerd in aan slagkracht, heeft dit gevolgen voor onze dienstverlening en verliezen we een stuk verankering in die maatschappij. Meer dan dat; een stuk van ons DNA gaat verloren. Willen we dat? Ik heb daar een duidelijke opvatting over, maar die beslissing is aan het algemeen bestuur. Ik hoop vooral dat we nu de basis leggen voor een sterke brandweer Zuid-Limburg, ook vanaf 2020.'

Euregionale Veiligheidsdag in Heerlen

Op zaterdag 12 mei was Heerlen het decor van de Euregionale Veiligheidsdag. Grote en kleine organisaties presenteerden zich aan het publiek, de Brandweer Zuid-Limburg verzorgde diverse demonstraties. Zo werd een ongeval met gevaarlijke stoffen geënceneerd en een verkeersongeval met beknelling. In een leegstaand winkelpand aan de Geleenstraat konden belangstellenden ervaren hoe het voelt om in een met rook gevulde ruimte de weg naar buiten te vinden. Verder was het team 'Brandveilig Leven' ook aanwezig met de belevingscontainer.

Digitaal opleiden en oefenen

Elektronische Leeromgeving luidt nieuw tijdperk in

Twee jaar geleden besloot de Brandweer Zuid-Limburg in lijn met de landelijke ontwikkelingen de opleidingen voor nieuwe brandweermensen, de oefeningen en bijscholingen te schoeien op een moderne leest: de Elektronische Leeromgeving. Inmiddels volgen vier klassen aspirant-manschappen de ELO-route en is besloten om ook voor het oefenen de ELO als ondersteuning in te zetten. 'De ELO is een zeer geschikt hulpmiddel en geen doel op zich. Voordelen: uniformiteit, meer structuur en maatwerk indien gewenst.'

In april 2017 startten twee klassen met de opleiding Leergang Manschap A. Niet met de traditionele boeken als basis, maar digitaal, via de Elektronische Leeromgeving. 'De reacties waren positief', vertelt Guido Leenders, functioneel beheerder ELO. 'Inmiddels zijn nog twee klassen gestart met de opleiding en daar komen er dit jaar nog twee bij. De ontwikkelingen staan niet stil. De opleiding brandweerchauffeur is recentelijk landelijk ook herzien en het is de bedoeling om deze opleiding later dit jaar ook binnen Brandweer Zuid-Limburg te gaan aanbieden. Daarnaast wordt

momenteel de opleiding bevelvoerder vernieuwd en in de ELO gezet. De eerste regio's gaan er op korte termijn mee starten als pilot.'

Verbetering

Martin Schreurs, coördinator Vakbekwaam Blijven, is duidelijk. Wat hem betreft is het brandweeronderwijs via de Elektronische Leeromgeving een verbetering. 'Het werd de hoogste tijd', zegt hij enthousiast, 'voor de basisopleiding en zeker ook voor de oefeningen. Vroeger hadden we voor het oefenen 40 verschillende oefenkaarten die per kazerne anders ingevuld werden. Pakken papier, niet zelden gedateerd. In de nieuwe opzet hebben we nog 28 basispakketten, honderd procent digitaal. Stuk voor stuk uniforme oefenpakketten met de nieuwste les- en leerstof. Elke brandweerman of -vrouw bestudeert nu precies hetzelfde filmpje waarop bijvoorbeeld te zien is hoe je een auto na een ongeluk openknipt. Of een paard uit een sloot haalt. Handig voor de instructeurs. Zij hoeven niet meer zelf materiaal bij elkaar te zoeken en presentaties te maken. Of oude, gedateerde presentaties op te zoeken. Dat scheelt allemaal tijd. Makkelijk ook voor de oefenleiders. Zij nemen ter voorbereiding thuis of op de kazerne de stof door, zijn bij de groepsbijeenkomst goed voorbereid en kunnen na een korte bespreking direct door naar de praktijkoefening. Wat mij betreft een uitstekend systeem.'

Maatwerk

Er is nog een groot voordeel bij het oefenen, vult Patrick de Kort aan, medewerker Vakbekwaam worden/blijven. 'Kazernes kunnen kiezen voor pakketten die op hun verzorgingsgebied gericht zijn. Het heeft in Gulpen geen zin om manschappen extra te trainen op hulpverlening bij treinrampen of vliegtuigongelukken. Want in Gulpen ligt geen spoor en ook geen luchthaven. Dat ligt uiteraard anders in Maastricht en Sittard. In de steden is weer minder

Informatie wordt gedeeld via webbased platforms

behoefte aan expertise op het gebied van agrarische branden. Met de nieuwe ELO-oefenpakketten bieden we maatwerk. Gestandaardiseerd en gestructureerd.' Dat was ook precies de opdracht van Leon Houben, directielid en sectorhoofd Basiszorg: elke post moet op eenduidige wijze kunnen oefenen, waarbij afhankelijk van de risico's in het verzorgingsgebied naast de basisoefeningen ook aandacht is voor de "bijzonderheden".

Basisopleiding

'We willen dat elke brandweerman dezelfde basisopleiding krijgt en daarna gedurende zijn hele carrière gerichte scholing', legt Guido Leenders uit. 'Werken aan vakmanschap dus. Dat deden we voorheen uiteraard ook, maar minder gestructureerd. En ook lastiger te toetsen. Met de ELO zijn we er zeker van dat iedereen dezelfde stof leert. Je kunt in het programma pas verder na het maken van opdrachten. Groot voordeel is ook dat de stof up-to-date is. Elk jaar, of vaker indien nodig, worden de opleidingen en lespakketten geactualiseerd en aangevuld. Het is een dynamisch onderwijsstelsel waarin we ook de informatie verwerken die we in de dagelijkse praktijk meemaken. We moeten leren van de praktijk en dat kan het beste via de leermodules.'

Ervaringen

De reacties op de 'basisopleidingen-nieuwe-stijl' zijn positief, zegt Xavier Canisius, al bijna 40 jaar betrokken bij het opleidingscentrum in Margraten. 'Bijna alle beroeps manschappen zijn doorstromers uit de vrijwilligerskant. Veelal jonge mensen die weinig moeite hebben met digitaal leren. Ze zijn als het ware opgegroeid met het beeldscherm. Ze zijn het gewend om aan de hand van filmpjes en beelden te leren. Of dat ook zo werkt bij oudere collega's in de

bijscholing, weet ik niet. Ik denk dat het wel losloopt. Kijk naar Martin en mijzelf. Niet meer de jongsten, maar wij zijn enthousiast. De stof is afwisselend en levendig. Een boek is toch veel statischer en eerder achterhaald.'

Webbased

De ELO draait op een webbased platform. 'De modules zijn te gebruiken op elk scherm', zegt Patrick de Kort. 'Van telefoon tot en met pc. Mits er een internetverbinding is natuurlijk. Er is goed nagedacht over de vormgeving en interactiviteit, je ziet dat hier onderwijskundigen aan het werk geweest zijn.' Alle content voor de basisopleidingen wordt geleverd door het landelijke opleidingscentrum IFV in Arnhem. Xavier Canisius: 'Algemeen materiaal, instructiefilmpjes en eigen materiaal van de verschillende veiligheidsregio's in het land. Ook van ons. Na toetsing wordt het gebruikt als standaard. Het is goed om dat lesmateriaal te delen zodat we kunnen leren van andere korpsen en zij van ons. De oefeninhoud in de ELO moeten we zelf maken. Hiervoor zijn we het afgelopen half jaar druk bezig geweest met de selectie van het juiste materiaal. Daarna hebben we een hele kluit gehad aan het vullen van de database. Rond november 2018 moeten de oefenpakketten gereed zijn. Dan start een gedeelte van de Zuid-Limburgse brandweerkorpsen met het oefenen vanuit de ELO.'

Praktijkgericht

Het samenstellen van de basis oefenpakketten doet de Brandweer in Zuid-6-verband, samen met de zes zuidelijkst gelegen veiligheidsregio's. 'Wij trekken de kar van dit project', zegt Martin Schreurs. 'Heel praktijkgericht met bijbehorende verdiepende workshops. We huren specialisten in en gaan bijvoorbeeld oefeningen houden in een verzorgingshuis, de A2-tunnel, de luchthaven of op het water. Om enkele voorbeelden te noemen. Deze workshops sluiten aan op de 28 basispakketten. Dit is het nieuwe onderwijs zoals dat overal in Nederland wordt ingevoerd. Daar gaan we als brandweer in mee.'

Vakbekwaam

Een ontwikkeling die naadloos past binnen het nieuwe beleidskader Vakmanschap voor de komende jaren, besluit Martin Schreurs. 'Nodig om vakbekwaam te worden en te blijven. Een investering die past binnen het huidige tijdsgewricht en die noodzakelijk is om mensen te blijven binden. We zullen hierdoor meer gericht opleiden en oefenen. Belangrijkste is echter dat we meer met ons inhoudelijke vak bezig kunnen zijn, meer vakbekwaam blijven om de burger professioneel te blijven helpen. Daar doen we het uiteindelijk voor.'

Tweede loopbaan: bewustwording eerste stap

'Veel mogelijkheden als je tijdig schakelt'

Om een beeld te geven van het hoe en wat rondom het tweede loopbaanbeleid bezwarende functie laten we in een speciale serie artikelen collega's aan het woord. Collega's die vanwege hun aanstelling over een aantal jaren een nieuwe weg moeten inslaan. In de derde aflevering is het woord aan Benoît Smeets, 33 jaar, werkzaam als ploegchef bij de brandweerkazerne Beek.

'Met het tweede loopbaanbeleid krijg je de kans om het nuttige met het aangename te combineren. Je

Benoît Smeets.
'Het houdt een keer op'

wordt ontlast van de zware fysieke inspanning van de repressie en je krijgt de mogelijkheid om je om te scholen, zodat je in de toekomst in een andere functie aan de slag zou kunnen gaan. Brandweermensen kunnen veel meer dan ze denken. Er zijn mogelijkheden. Er zit vast iets tussen. Dat is wat ik als ploegchef mijn collega's wil meegeven.'

Begonnen als brandweerman op uitzendbasis heeft Benoît Smeets snel carrière gemaakt binnen de brandweer Zuid-Limburg. 'Ik ben begonnen als vrijwilliger in Meerssen in 2006, daarna bij de kazerne Heerlen, toen naar Maastricht en in 2014 hier terechtgekomen in Beek, bij de enige kazerne met dagbezetting van de brandweer Zuid-Limburg.'

Opleiding

Ook voor Benoît zelf geldt het tweede loopbaanbeleid. Hij is immers begonnen in 2014. Maar hij gaat ervan uit dat hij niet nog jaren in de repressieve dienst actief is. Hij is momenteel namelijk bezig met een opleiding tot Officier van Dienst. Als hij binnen enkele jaren aan de slag kan als OvD dan heeft hij minder dan 20 jaar een bezwarende functie uitgevoerd, omdat hij in die functie niet meer gekoppeld mag worden aan de reguliere repressieve dienst. Hij is zelf dus al bezig met een tweede carrière. Benoît: 'Ik moet sowieso nadenken over mijn toekomst. Ik heb de chronische darmziekte van Crohn waardoor ik heel hard moet werken om gezond en fit te blijven. Ik voel me nu goed, maar wie weet hoe dat over een aantal jaren is en daar houd ik in mijn achterhoofd zeker wel rekening mee.'

Helpen

'Binnen mijn ploeg heb ik drie collega's voor wie ook het tweede loopbaanbeleid geldt. Ik heb onlangs de cursus voor leidinggevendens hierover gevolgd en geleerd hoe ik medewerkers in dit proces kan bijstaan en ondersteunen. Erg interessant. Er zijn legio mogelijkheden, van laag- tot hoogopgeleid. En dan is het aan jou en degene die jou begeleidt om daar samen iets leuks uit te halen. Het is echt niet zo dat de leiding binnen de brandweer je eruit wil werken zoals in de wandelgangen wel eens geroepen wordt. Integendeel, ze willen echt helpen om te zorgen dat je op een leuke plek terecht komt straks. Tijdens de cursus werden voorbeelden aangehaald van brandweermensen die iets anders gevonden hadden,

zoals een baan als wegininspecteur bij Rijkswaterstaat bijvoorbeeld. Maar ook bij het opstarten van een eigen bedrijf word je volgens mij goed geholpen.'

Fysiek

Voor Benoît is het helder. 'Het is haast onmogelijk om tot je pensioen in de repressieve dienst mee te draaien. Je zult echt nu moeten gaan nadenken nu de kans geboden wordt. Ik kan me niet voorstellen dat ikzelf op mijn 62ste fysiek sterk genoeg ben om nog mee te gaan met uitrukken. Sommige collega's kunnen dat, maar dat zijn uitzonderingen denk ik.'

'Het is en blijft

je eigen keuze om er nu aan deel te nemen'

De meeste mensen gaan dat niet redden. En dan moet je toch voor jezelf gaan kiezen om je lichaam te sparen en financiële risico's te vermijden. Je moet wel realistisch blijven, ook al is dat heel erg moeilijk. Ik weet zelf heel goed natuurlijk dat dit werk een bepaalde passie vraagt en door die passie heb je de motivatie om er alles aan te doen om lichamelijk sterk te blijven, maar wees eerlijk, het houdt een keer op.'

Eigen keuze

'Het is en blijft je eigen keuze om er nu aan deel te nemen. Maar op een gegeven moment zal de organisatie van je verlangen dat je wel gaat deelnemen aan het tweede loopbaanbeleid. Wil je dat niet, dan blijf je zelf verantwoordelijk als er iets met je gebeurt waardoor je niet meer je huidige werk kunt doen. En wat dan? Dat moment moet je niet afwachten. Stel het overkomt je rond je vijftigste, dan moet je nog een hele periode overbruggen tot aan je pensioen. Het is in mijn ogen oprecht de bedoeling dat je je zelf tijdig en goed voorbereidt op een tweede carrière.'

Bewust

Als ploegchef beseft Benoît Smeets dat niet al zijn collega's er (nu) voor openstaan om het traject rondom tweede loopbaanbeleid te doorlopen. 'Het is onze taak als ploegchefs om de collega's bewust te maken. Dat is echt heel erg belangrijk merk ik. De weerstand is groot, maar wat er ook gebeurt, er gaat iets veranderen. Die mooie regeling waar collega's uit het verleden mee te maken kregen, is ook echt verleden tijd. Ik hoop dat al mijn collega's in deze situatie dit gaan beseffen en gemotiveerd aan de slag gaan om zich erin te verdiepen'.

Informatiemanager Rick Pluijmakers heeft zijn handen vol aan beveiliging

'Brandweer slagvaardiger met datahouse'

Rick Pluijmakers is sinds eind 2017 als Informatiemanager in dienst bij de Brandweer Zuid-Limburg. Hij adviseert bij de keuze en aanschaf van nieuwe software, brengt informatiestromen in beeld en begeleidt diverse projecten. Dit jaar heeft hij zijn handen vol aan de nieuwe privacywetgeving, informatiebeveiliging en het project Informatiemanagement.

Het komt 'wel eens voor dat collega's Rick Pluijmakers bellen als ze problemen hebben met hun laptop, tablet of smartphone. 'Ik ben niet te beroerd om te helpen', zegt de Hulsberger die ook nog als manschap vrijwilliger is bij het korps, 'maar ik ben geen ICT'er. Die functie bestaat eigenlijk niet eens meer in de meeste organisaties. Als hardware niet werkt of een programma vastloopt, dan gaat er een seintje naar de ICT-leverancier die het probleem op afstand oplost. We hebben immers geen eigen computers of servers meer. Die staan bij de ICT-hostingbedrijven, onder meer bij Parkstad IT (PIT), waar de meeste software draait en onze data worden opgeslagen. Zij zorgen voor de updates en installaties. Alles zit in de cloud zoals dat genoemd wordt. Gebruikers, wij allemaal bij de brandweer dus, hebben slechts een scherm dat verbonden is met die cloud.'

Privacywet en informatiebeveiliging

Wel zo handig natuurlijk, maar de informatiemanager bij de Brandweer Zuid-Limburg heeft het drukker dan ooit. 'De nieuwe Europese privacywet, de AVG, die per 25 mei is ingevoerd, heeft ons erg veel tijd gekost. En nog. Vooral

collega Martin Smeets die onlangs is aangesteld als Functionaris Informatiebeveiliging en privacy. De AVG brengt veel nieuwe strenge regels met zich mee en eist dat we kunnen verantwoorden hoe we omgaan met persoonsgegevens. Zo mogen niet meer alle gegevens van personeel opgeslagen worden en mag ook bij een incident nooit de link met een natuurlijk persoon openbaar worden.' Een ander belangrijk onderwerp is informatiebeveiliging. 'Technisch mogen de informatiesystemen dan op orde zijn, het is aan de medewerkers om voorzichtig om te gaan met data en persoonlijke gegevens. Het zit veel meer in bewustwording dan in techniek. We volgen daarbij de (BIG) richtlijnen van de landelijke brandweer en gemeenten; 32 in getal. Zo is er een protocol voor de toegankelijkheid van gebouwen, een back-up-systeem en moeten alle medewerkers regelmatig van wachtwoord wisselen. Mensen mogen hun computer niet openlaten als ze hun werkplek verlaten, ze kunnen beter niet inloggen op openbare, onbeveiligde WIFI-netwerken, ze moeten heel voorzichtig zijn met het gebruik van social media. Persoonsgegevens en privacy zijn heilig in de nieuwe wetgeving. Al met al hebben we onze handen meer dan vol aan de AVG en informatiebeveiliging.'

Datalekken

Verder is Rick Pluijmakers waakzaam op hacks en dataverlies. 'Als data gestolen worden, kun je een groot probleem krijgen. Stelt de autoriteit persoonsgegevens vast dat je onvoldoende hebt gedaan om datalekken te voorkomen, dan kun je een megaboete oplopen. En dan is elke organisatie ook nog eens kwetsbaar voor cyberattacks en D-DOS-aanvallen. Je kunt je als brandweer niet permitteren dat er systemen uitvallen. Dat kan funest zijn bij een incident.'

Wensen

Daarnaast loopt het reguliere werk gewoon door. De salarisadministratie, het informatiesysteem in de brandweerauto's, de documentverwerking, het intranet, enzovoort. 'Vragen komen bij mij terecht. En natuurlijk ook wensen en verzoeken voor updates en nieuwe applicaties. Helaas zijn de budgetten op dit moment niet zo ruim, maar we streven er wel naar

Rick Pluijmakers: alert op hacks

mee te gaan in de landelijke trends. We moeten nog een slag maken met digitalisering. Die wordt ook bij de brandweer steeds bepalender. Neem de uitruk naar een brand. Dan is het handig als de ploegen de bouwtekeningen van het pand en andere relevante informatie over bijvoorbeeld waterkranen direct beschikbaar hebben. Daarvoor heb je een digitaal platform nodig. Dat is er wel en wij hebben dat ook, echter verbeteringen zijn altijd welkom.'

Speerpunten

Rick Pluijmakers studeerde bedrijfskundige informatica aan Zuyd Hogeschool in Sittard en volgde als vrijwilliger de opleiding Manschap A. 'Toen de functie Informatiemanager vacant kwam, heb ik gesolliciteerd. De brandweer spreekt me aan en ik zag dat hier wel het nodige verbeterd kon worden op automatiseringsvlak. 'Dit jaar stelde de Informatiemanager een plan op met de vier meest urgente speerpunten. 'Het intranet is verouderd en biedt onvoldoende functionaliteit. Met een nieuw systeem wordt het veel makkelijker om informatie te

delen en documenten te delen. Op elk scherm. Op het gebied van risicobeheersing moeten we ook een digitale slag maken. Het proces kan beter, meer gestroomlijnd. Ten derde wordt hier nog heel veel

'Als data gestolen worden, kun je een groot probleem krijgen'

papier gearchiveerd. Dat vreet ruimte en vergt veel aandacht. Zo moet je na een aantal jaren stukken vernietigen. Ik pleit voor een digitaal archief; veel efficiënter en uiteindelijk tijdbesparend.'

Datawarehouse

Tenslotte zou een datawarehouse de organisatie slagvaardiger maken. 'Nu worden data in verschillende systemen opgeslagen. Als we die kunnen koppelen, hoeft informatie maar één keer ingevoerd te worden en kun je makkelijker data-analyses uitvoeren. Zowel op incidenten als de eigen organisatie. Ik hoop dat we onze ambities kunnen waarmaken en volledig aanhaken bij de modernste applicaties.'

**Keurmerk voor
kamerverhuur
aan studenten
borgt brandveiligheid**

Samenwerking met verhuurders en corporaties

Brandveilig Leven vast onderdeel op elke kazerne

En nog altijd gericht op bewustwording en gedragsverandering bij burgers, want de meeste woningbranden zijn onveranderd te wijten aan onvoorzichtigheid en onwetendheid. 'Intensieve voorlichting blijft broodnodig.'

Jaarlijks rukt de brandweer in Nederland nog zo'n 73.000 keer uit voor een grotere of kleinere brand. Bijna 200 keer per dag. Schade: ruim een kwart miljard euro. En veel persoonlijk leed. Vorig jaar kwamen er 28 mensen om bij woningbranden die niet opzettelijk werden veroorzaakt, meldt de Brandweeracademie. In ruim de helft van de gevallen was geen of een kapotte rookmelder aanwezig. 'Dat alleen al geeft aan dat we nog een lange weg te gaan hebben', zegt Jos Loijens, specialist Brandpreventie bij de Brandweer Zuid-Limburg. 'Ik weet niet hoe hoog de dekkingsgraad is van aantal rookmelders in ons verzorgingsgebied, ruim de helft lijkt mij wel een reële schatting maar een groot aantal wordt nooit getest. En juist zo'n rookmelder van een tientje kan het verschil zijn tussen leven en dood.'

Blussen

Probleem is dat heel veel mensen zelden bezig zijn met de

**Tussen 2015 en 2017
liep bij de Brandweer
Zuid-Limburg het project
Brandveilig Leven. Na
afronding is het thema
ingebied in het
strategisch beleid met
een groot aantal acties
en evenementen bij het
publiek.**

brandveiligheid in hun huis. 'Het is geen gespreksonderwerp op feestjes of aan de koffieautomaat. Totdat het mis gaat of ergens in de straat de brandweer moet ingrijpen. Dan opeens wordt nagedacht over rookmelders en vluchtwegen. Of wordt eens goed gekeken of apparaten wel goed zijn aangesloten, de schoorsteen is geveegd, de filter van de wasdroger schoon is, enzovoort. De meeste branden zijn te voorkomen. Preventie

is altijd beter dan blussen.' Die gedachte was in 2015 de aanleiding om het project Brandveilig Leven bij de Brandweer Zuid-Limburg structureel vorm te geven. Psychologe Kim Waelen werd tijdelijk in dienst genomen om samen met Jos Loijens en nog een aantal projectleden een breed plan op te stellen. Het eerste wat haar opviel was dat brandweermensen zelf niet zo bezig zijn met brandveilig leven. 'Althans, niet naar buiten toe', zegt Kim Waelen. 'Onze eerste stap was daarom alle medewerkers van Brandweer Zuid-Limburg op te leiden tot ambassadeurs Brandveilig Leven. De mensen in de repressie, het kantoorpersoneel, de ondersteunende diensten, iedereen heeft de Basismodule Brandveilig Leven gevolgd. Door onze mensen ontwikkeld en inmiddels wordt een basismodule 'Blussen voordat het brandt', ook landelijk uitgerold.'

Olievlek

Bedoeling is dat het voltallige brandweerpersoneel in Nederland, koud en warm, mensen waar mogelijk voorlichten over gevaarlijke situaties en mogelijke preventieve maatregelen wanneer ze onveilige situaties signaleren. Op feestjes, op het werk, thuis, op de sportclub. 'Dat werkt >>

Brandveilig Leven

De afgelopen twee jaar bezochten medewerkers van Brandweer Zuid-Limburg basisscholen met een speciaal lespakket. Het streven is om op deze manier kinderen en ouders op basisscholen in de regio te bereiken

als een olievlek. In heel Nederland hebben we het over ongeveer 30.000 medewerkers. Dat zijn dus in potentie 30.000 ambassadeurs. In Zuid-Limburg ruim 1.300. Iedereen is aan de beurt geweest. In het verlengde hiervan hebben we de cursus ook aangeboden aan zorgprofessionals, vrijwilligers en andere zogenaamde beïnvloeders. Mensen dus die in direct contact staan met kwetsbare burgers en bij hen achter de voordeur komen. Zij zien potentieel gevaar en kunnen dat bespreken zonder dat het betuttelend overkomt. De samenwerking met ander maatschappelijke organisaties is essentieel.'

Keurmerk

Het ambassadeurschap is één van de speerpunten in het project Brandveilig Leven. Tweede concrete resultaat uit het project is de ingebruikname van het Keurmerk Prettig Wonen; het resultaat van een samenwerkingsverband tussen particuliere verhuurders, woningcorporaties, onderwijsinstellingen, Gemeente Maastricht, brandweer, politie, studentenraad en buurtcomités. Puur gericht op kamerverhuur aan studenten. 'Het keurmerk heeft niet alleen betrekking op de brandveiligheid van een studentenpand', zegt Kim Waelen,

'ook worden er extra eisen gesteld op het gebied van inbraakveiligheid, goed beheer, verhuur en leefregels. Verhuurders kunnen zich met het Keurmerk Prettig Wonen positief onderscheiden. Zij worden voor hun investeringen in een betere kwaliteit en veiligheid beloond met premiekortingen bij verzekeraars.'

Studenten

Jos Loijens: 'Studenten zijn niet gemakkelijk benaderbaar. Er zijn echter veel brandincidenten in studentenhuizen. Maastricht alleen al telt 12.000 studenten op kamers. Elk jaar komen er honderden nieuwe bij. Op deze manier krijgen we hen toch te pakken. We hebben nu al 41 panden gecontroleerd met in totaal 472 kamers. Daarvan zijn er nu 23 gecertificeerd. We krijgen steeds

meer respons van verhuurders. Zij zijn immers verantwoordelijk voor de veiligheid van hun huurders. We streven ernaar om binnen vijf jaar 60 procent van de studentenpanden te screenen. Leuk detail: van elk aangemeld pand beschikken we over de bouwtekeningen die bij een brandmelding meteen beschikbaar zijn op de i-pad in de uitrukwagen. Als er dan wat is kunnen we anticiperen en weten we waar trappen en deuren zijn en uitgangen.' Nog een uitloei van het project Brandveilig Leven is de samenwerking met een aantal woningcorporaties. Appartementengebouwen en rijtjeswoningen zijn gescand en incidenten geëvalueerd. Honderden woningen in diverse wijken in het Zuid-Limburgse zijn uitgerust met brandmelders. 'Tijdens de montage zijn brandweermensen meegegaan om de bewoners te wijzen op risico's of gevaarlijke situaties. We hopen dan dat de mensen er met vrienden en familie over praten. Mond-tot-mond werkt vaak het beste.'

Toolbox

De Brandweer Zuid-Limburg steekt veel energie en tijd in voorlichting en preventie. Per kazerne zijn er sinds 2017 één en meestal twee medewer-

kers die fungeren als direct aanspreekpunt voor scholen of andere partijen die vragen om voorlichting op het terrein van Brandveilig Leven. Brandweer Zuid-Limburg beschikt ook over een speciale toolbox met allerlei materialen zoals een VR-bril en een rookhuisje. Ook onderdeel van de toolbox is een verplaatsbare container waarin een (mini) woon- en slaapkamer zijn ingericht. Hierin zijn de meest voorkomende gevaren nagebootst. Te veel aansluitingen op een stekkerdoos, roken in bed, een opgevouwen elektrische deken, hete halogeenlampjes tegen de gordijnen. De container is mobiel en laagdrempelig. Inzetbaar tijdens de Inkom van studenten, op beurzen en bij evenementen. Behalve fysieke middelen zoals banners, flyers, brandweervoertuigen met brandveilig leven boodschappen en nieuwsbrieven is de inzet van social media intensief. 'Dat werkt prima', zegt Kim Waelen. 'Sommige filmpjes worden meer dan 30.000 keer gezien en honderden keren gedeeld.'

Scholen

De afgelopen twee jaar bezochten medewerkers van de brandweer basisscholen met een speciaal lespakket. Kim Waelen: 'Je kunt niet vroeg

genoeg zijn met preventie. We hebben samen met de zes zuidelijke veiligheidsregio's speciaal lesmateriaal ontwikkeld. Hierin zijn diverse oefeningen verwerkt waarbij de ouders betrokken worden. Zo kom je op een goede manier over de drempel bij mensen zonder opdringerig te zijn. Steeds meer individuele scholen doen mee. Ons streven is om bij alle 163 basisscholen binnen te komen.' Ook de samenwerking met seniorenorganisatie KBO Limburg is goed op

gang gekomen. 'Senioren zijn kwetsbaar', zegt Jos Loijens. 'Uit de cijfers blijkt dat er veel woningbranden zijn bij oudere mensen. Zowel thuis als in tehuizen. Via thuiszorgorganisaties, verpleeghuizen en WMO-medewerkers proberen we nu ook de oudere mensen op de gevaren te wijzen. Dat doen we onder meer met een boek waarin we praktijksituaties beschrijven en incidenten laten zien. Maar ook via de bijeenkomsten van seniorenvereniging KBO bereiken we veel senioren. We verzorgen bij regionale afdelingen een presentatie. Daar gaan we mee door.'

Bedrijfsleven

Het bedrijfsleven wordt niet vergeten in het project Brandveilig Leven. Vorig jaar nog was een brand in een restaurant in de Maastrichtse binnenstad op de 11e van de 11e aanleiding voor intensief overleg met horecaondernemers en de politie. Dat heeft uiteindelijk een flyer Brandveiligheid in de horeca opgeleverd met tips voor café- en restauranteigenaren. Deze flyer wordt nu onderdeel van de landelijke publieksfolders van Brandweer Nederland.

Ontwikkelen

Op de website www.loketbrandveilig-leven.nl is meer informatie te vinden over de verschillende (landelijke) preventieprojecten. Formeel gezien is het project Brandveilig Leven van de Brandweer Zuid-Limburg afgerond. Dit betekent echter niet het einde van Brandveilig Leven. Jos Loijens: 'We zijn nog lang niet klaar. Aandacht voor Brandveilig Leven is altijd nodig. Vanuit de diverse disciplines, door landelijke samenwerking en samenwerking met maatschappelijke partners, blijven we daarom Brandveilig Leven promoten en doorontwikkelen.'

Rubberbrand in Maastricht

Bij een bedrijf op industrieterrein Beatrixhaven in Maastricht ontstond op vrijdagavond 27 april brand in een buitenopslag van grondstoffen voor de productie van rubber. Er was sprake van zware rookontwikkeling, maar er kwamen geen gevaarlijke stoffen vrij. De brand was snel geblust, wel vergde het nablussen de nodige uren

Brandweer Zuid-Limburg
www.brandweer.nl/zuid-limburg

